

Zemes dzīles un dabas resursu atļaujas

Publicēts: 05.10.2020.

1. Derīgo izrakteņu ieguves kārtība

Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves kārtības shematiskais attēls ar skaidrojumiem

Derīgo izrakteņu (izņemot bieži sastopamo) ieguves kārtība

2. Iegādājot zemes gabalu laukos. Gribu ierīkot karjeru. Ar ko man sākt?

Jums vajadzētu griezties vietējā pašvaldībā, lai uzzinātu vai šajā vietā atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam ir atļauta derīgo izrakteņu ieguve. Nākamais solis būtu iegūt informāciju Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā, vai minētais zemes īpašums kādreiz ir jau ģeoloģiski izpētīts, un vai kāda ģeoloģiskā informācija ir pieejama. Ja informācijas par ģeoloģisko izpēti nav, to var pasūtīt uzņēmumos, kuri nodarbojas ar ģeoloģiskās izpētes darbiem.

3. Vai 2006. gadā izsniegtā pase derīgo izrakteņu ieguvei ir derīga?

Saskaņā ar Ministru Kabineta 06.09.2011. noteikumu Nr.696 „Zemes dziļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība”, 60.punktu: ”Derīgo izrakteņu atradnes pases, kas izsniegtas līdz 2007. gada 24. aprīlim, ir derīgas līdz 2015. gada 20. jūnijam”. Tātad šobrīd pase vēl ir derīga.

4. Vai es drīkstu savā zemes īpašumā rakt karjeru līdz pat zemes īpašuma robežai, ja zemes īpašuma un atradnes robežas sakrīt?

Nē. Ministru Kabineta noteikumu Nr. 570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” 43.punkts nosaka, ja licences laukuma robeža sakrīt ar zemes īpašuma robežu, projektā paredz drošības zonu, kas nodrošina, ka ieguvi neveic joslā, kas nav mazāka par 50 % no izstrādes kāples augstuma, līdz ieguves vietai piegulošajiem zemes īpašumiem.

58. punkts nosaka, ka derīgos izrakteņus iegūst saskaņā ar projektu, ievērojot normatīvos aktus par darba aizsardzības prasībām derīgo izrakteņu ieguvē.

5. Vai derīgo izraķeņu ieguves projektu savai atradnei es drīkstu rakstīt pats vai man obligāti jāalģo kāda firma? ▼

Jūs drīkstat rakstīt projektu arī pats. Tajā jābūt iekļautai visai nepieciešamai informācijai, kura noteikta Ministru Kabineta noteikumu Nr. 570 „*Derīgo izraķeņu ieguves kārtība*” 38.-42. punktos.

6. Kādi dokumenti ir jākārto pie karjeru rekultivācijas? ▼

Ministru Kabineta noteikumu Nr. 570 „*Derīgo izraķeņu ieguves kārtība*” 92. punkts nosaka, ka būvvaldes izveidota komisija veic atradnes rekultivācijas darbu pieņemšanu, sastādot par to attiecīģu aktu. Rekultivācijas darbus atradnē, jāveic saskaņā ar būvniecību regulēģošiem normatīviem aktiem. Pirms rekultivācijas darbu uzsākšanas jāizstrādā rekultivācijas projekts, kas jāģsakaģo būvvaldē.

7. Vai es drikstu savā zemes īpašumā veikt ceļa remontu, ja man ir neliels smilšu uzkalniņš, kuru es varētu norakt? Vai es drikstu pāris smilšu kravas pārdot arī kaimiņam???

Likuma "Par zemes dzīlēm" 11. pants nosaka:

(1) Zemes īpašnieki vai pilnvarotās personas zemes dzīles, izņemot ogļūdeņražus, sava zemes īpašuma robežās izmanto bez zemes dzīļu izmantošanas licences vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas šādos gadījumos

1) iegūstot šā likuma pielikumā noteiktos bieži sastopamos derīgos izrakteņus kopējā platībā līdz 0,5 hektāriem un līdz 2 metru dziļumam, ja iegūtos derīgos izrakteņus izmanto sava zemes īpašuma robežās;

2) ierīkojot un izmantojot grodu akas un ūdens ieguves urbumus dziļumā līdz 20 metriem, ja diennaktī paredzēts iegūt ne vairāk kā 10 kubikmetrus pazemes ūdeņu.

"Dabas resursu nodokļa" likuma 12. panta trešā daļa nosaka, ka nodoklis par dabas resursiem, kuri iegūti pazemes un virszemes būvju būvniecībā, virszemes ūdensobjektu ierīkošanā, to gultnes tīrīšanā vai padziļināšanā un tiek izmantoti saimnieciskajā darbībā, jāmaksā neatkarīgi no tā, vai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par zemes dzīļu izmantošanu ir vai nav jāsaņem dabas resursu lietošanas atļauja. Ja dabas resursi tiek izmantoti nevis saimnieciskajā darbībā, bet personiskām vajadzībām sava zemes īpašuma robežās, nodoklis par dabas resursiem nav jāmaksā. Ja saskaņā ar normatīvajiem aktiem par zemes dzīļu izmantošanu dabas resursu lietošanas atļauja nav nepieciešama, nodokli par saimnieciskajā darbībā izmantotajiem dabas resursiem aprēķina kā par dabas resursu ieguvī limita ietvaros.

Pāris kravas smilšu Jūs kaimiņam pārdot drikstat, ja derīgos izrakteņus esat ieguvuši būvniecības rezultātā. Par pārdoto daudzumu, Jums jānomaksā Dabas resursu nodoklis jo tā ir jau saimnieciska darbība, un materiāls tiks izmantots ārpus Jums piederošā īpašumā. Likuma "Par zemes dzīlēm" 11.¹ pants nosaka, Zemes dzīļu izmantošana, iegūstot derīgos izrakteņus pazemes un virszemes būvju būvniecības rezultātā

(1) Ja pazemes un virszemes būvju būvniecības, tajā skaitā dīķu un citu ūdenstilpju ierīkošanas, virszemes ūdensobjektu gultnes tīrīšanas vai padziļināšanas rezultātā tiek iegūti derīgie izrakteņi un tos paredzēts realizēt, tad nepieciešama reģionālās vides pārvaldes izsniegta dabas resursu lietošanas atļauja.

(2) Veicot pazemes un virszemes būvju būvniecību, virszemes ūdensobjektu gultnes tīrīšanas vai padziļināšanas darbus, kuru rezultātā iegūti derīgie izrakteņi mazāk nekā 1000 kubikmetru apjomā, šā panta pirmajā daļā noteiktā atļauja nav nepieciešama.

8. Man pieder īpašums-7,5 ha, kurā vēlos ierīkot karjeru. Zinu, ka bez smilts un grants, tur ir arī dolomīts. Vai man ir jāsaņem tehniskie noteikumi? ▼

Nē, tehniskie noteikumi nav jāsaņem. Ja derīgo izrakteņu atradnē papildus bieži sastopamajiem derīgajiem izrakteņiem ir akceptēti citi derīgie izrakteņi (Jūsu gadījumā-dolomīts), derīgā izrakteņa ieguvei VVD nepieciešams saņemt licenci, likums „Par zemes dziļēm, 10.panta pirmās daļas 3.punkta b)apakšpunkts.

Pirms licences saņemšanas Jūsu darbība - derīgo izrakteņu ieguve 7,5 ha lielā platībā, jāpiesaka reģionālajā vides pārvaldē, ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma veikšanai. Šo prasību nosaka likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikuma 2.punkta 1)apakšpunkts. Reģionālā vides pārvalde 20 dienu laikā veic ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu un nosūta to Vides pārraudzības valsts birojam lēmuma pieņemšanai.

Pēc tam, kad saņemts Vides pārraudzības valsts biroja lēmums par to, ka darbībai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, Valsts vides dienests izsniedz licenci derīgo izrakteņu ieguvei.

9. Pašvaldībai pieder smilts-grants atradne. Vai pašvaldībai jāgriežas vides pārvaldē, lai saņemtu tehniskos noteikumus bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguvei? ▼

Nē. Ja derīgos izrakteņus iegūst pati pašvaldība, tai jāgriežas Valsts vides dienestā un jāsaņem licence. Šo prasību nosaka likuma „Par zemes dziļēm” 10.panta pirmās daļas 3)punkta c)apakšpunkts.

10. Esmu izracis lielu diķi - 2ha un tagad vēlos granti pārdot ceļa būvniekam. Vai man vajag saņemt kādus dokumentus vides pārvaldē? ▼

Ja viena vai vairāku virszemes ūdensobjektu ierīkošanas gaitā paredzēts iegūt vairāk nekā 20 000 m³ bieži sastopamo derīgo izrakteņu, Valsts vides dienestā jāsaņem licence, likums „Par zemes dziļēm”, 11¹panta trešās daļas 2)punkts.

Ja izrokamais grants daudzums nepārsniedz 20 000 m³, pirms materiāla iesaistīšanas saimnieciskajā aprītē, reģionālajā vides pārvaldē jāsaņem dabas resursu lietošanas atļauja. Dabas resursu nodokļa likums, 12. pants, otrā daļa.

11. Kā iegūt nepieciešamās atļaujas/licences ūdens ieguves urbuma ierīkošanai un pazemes ūdens resursu izmantošanai? ▾

Infografika:

 Ūdens ieguves urbuma ierīkošana līdz 20 m dziļumam

Infografika:

 Ūdens ieguves urbuma ierīkošana vairāk kā 20 m dziļumā

Infografika:

 Darbības ar vēsturiskiem urbumiem bez urbuma pases

Skaidrojošs apraksts infografikām:

 Ūdens ieguves urbuma ierīkošana un pazemes ūdeņu izmantošanas kārtība

<https://www.vvd.gov.lv/lv/zemes-dziles-un-dabas-resursu-atlaujas>